

Saksa keele riigieksamit asendavatest rahvusvahelistest eksamitest 2017

Aile Arro

Saksa keele peaspetsialist

Ülevaade saksa keele riigieksamit asendavatest eksamitest

Saksa keele riigieksam on alates 2014. a asendatud rahvusvaheliselt tunnustatud saksa keele eksamitega – *Goethe-Zertifikat B1*-taseme eksami, *Goethe-Zertifikat B2*-taseme eksami, Saksa II astme keelediplomi eksami (*Deutsches Sprachdiplom Stufe II*) ja Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksamiga (*Prüfung der Allgemeinen Hochschulreife im Fach Deutsch*). Eksameid *Goethe-Zertifikat B1* ja *Goethe-Zertifikat B2* viib vastava lepingu alusel läbi Goethe Instituudiksamikeskus Tallinna Kultuuriinstituut koostöös SA Innovega. Õpilased registreeruvad eksamile SA Innove kaudu, eksamil osalemise tasu maksab õpilase eest riik. Saksa II astme keelediplomi eksamiga saavad saksa keele riigieksami asendada need õpilased, kes õpivad koolis, millele Saksamaa Liitvabariigi Välismaise Koolivõrgu keskus on andnud vastava loa. Käesoleva õa seisuga on selline õigus 18 Eesti üldhariduskoolil. Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksamiga saavad saksa keele riigieksami asendada Tallinna Saksa Gümnaasiumi (TSG) saksakeelse osakonna õpilased.

Ministri määruses nr 54 § 27 lõikes 15 esitatud tingimustel võib õpilane saksa keele riigieksami sooritamise asemel esitada ka omal käel sooritatud rahvusvaheliselt tunnustatud saksa keele eksami tunnistuse või tõendi (vähemalt B1 keeleoskustase).

Samuti on õpilasel õigus ja võimalus sooritada mitu võõrkeeleeksamit. Antud juhul võib kool soovi korral arvestada rahvusvaheliselt tunnustatud saksa keele eksameid ka koolieksamina.

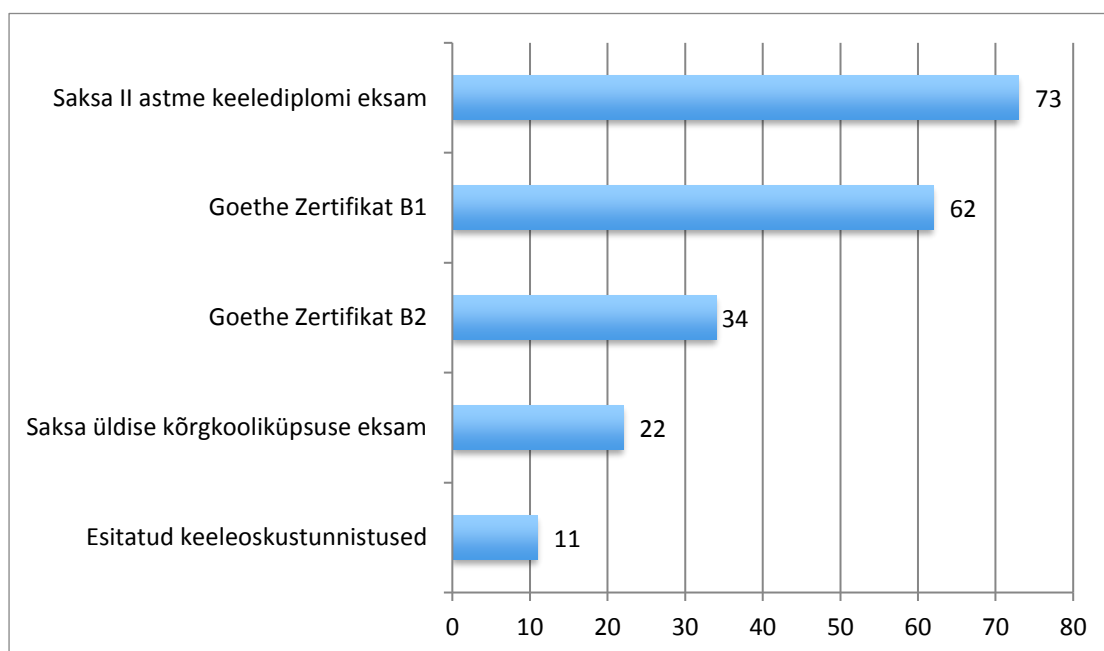
Järgnevas analüüsis esitatakse 2017. a saksa keele rahvusvaheliselt tunnustatud eksamitel osalenute üldandmed ja tulemused, seda ka erinevate eksamite lõikes.

Ülevaade saksa keele riigieksamit asendavate eksamite tulemustest 2016./2017. õa.

2016./2017. õa toimusid saksa keele riigieksamina juba neljandat korda ainult rahvusvaheliselt tunnustatud saksa keele eksamid. Oluline muutus on varasemate aastatega võrreldes ka asjaolu, et alates 2014. a on võõrkeele eksam kohustuslik ning kooli lõpetamiseks piisab 1% õigetest vastustest. Sellest tulenevalt on eksaminandide hulgas paraku ka õpilasi, kelle jaoks võõrkeele eksam ei oleks vabatahtlik valik ning kelle eesmärk ei ole rahvusvaheline keeleoskustunnistus, vaid lihtsalt kooli lõpetamine. Samas võib 2017. aasta eksamitulemuste põhjal väita, et õpilased on eelkõige kõrgema taseme eksamite valiku osas teadlikumad, mida illustreerib hästi ka taseme saavutanute suurem osakaal neil eksamitel.

Kokku osales 2017. a erinevatel saksa keele eksamitel 202 õpilast (sh 191 eksamisooritust ning 11 esitatud keeleoskustunnistust) ehk siis kolm õpilast enam kui eelneval aastal. Eksamite lõikes jagunesid eksaminandid järgmiselt:

Goethe Zertifikat B1 taseme eksamil osales 62 õpilast, *Goethe Zertifikat* B2 taseme eksamil 34 õpilast, Saksa II astme keelediplomi eksamil 73 õpilast ja Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksamil 22 õpilast. Keeleoskustunnistusi esitati kokku 11. (vt joonis 1)

Joonis 1. 2017. aasta eksaminandide jaotus eksamite lõikes

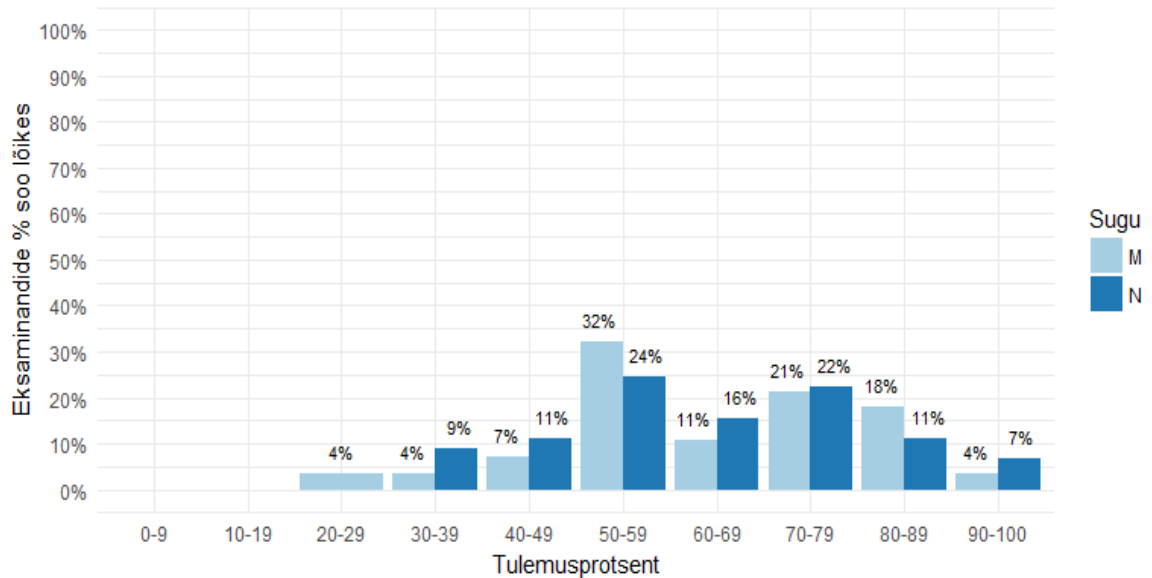
Ülevaade Saksa II astme keelediplomi eksami tulemustest

Saksa II astme keelediplomi eksamit tunnustatakse saksa keele riigieksamina alates 2000. aastast. Eksami sihtrühm on Saksamaa LV Välismaise Koolivõrgu keskuse tunnustatud keelediplomikoolide 16-18 aastased õpilased, kes peaksid eksami sooritamise ajaks olema läbinud 800-1200 akadeemilist tundi saksa keele kui võõrkeele õpet. Eestis on käesoleva õa seisuga 18 keelediplomikooli ning keelediplomi eksami sooritavad valdavalt gümnaasiumilõpetajad, harvadel juhtudel ka 11. klassi õpilased. Eksami kirjalik osa viiakse läbi tsentraliseeritult kahes keelediplomikoolis – Kadrioru Saksa Gümnaasiumis kui Põhja-Eesti eksamikeskuses ning Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasiumis kui Lõuna-Eesti eksamikeskuses. Eksami suuline osa võib erandkorras toimuda ka väljaspool neid kahte kooli piisava arvu eksaminandide olemasolul.

Saksa II astme keelediplomi eksam mõõdab keeleoskust üle kahe taseme – B2/C1 – ning koosneb neljast võrdse kaaluga osast, millest igaüks annab 25% eksami kogutulemusest: lugemine, kuulamine, kirjutamine ja rääkimine. Eksam loetakse sooritatuks, kui kõigis osaoskustes on saavutatud vähemalt B2-tase. Eksami kogutulemuseks loetakse C1-tase juhul, kui kõik osaoskused on C1-tasemel, ning B2-tase juhul, kui kõik osaoskused on vähemalt B2-tasemel. Neil juhtudel väljastatakse eksaminandile Saksa II astme keelediplom (*Deutsches Sprachdiplom der Kultusministerkonferenz – Zweite Stufe*), mis tõendab, et eksaminandil on olemas Saksamaa kõrgkoolides õppimiseks vajalikud keeleteadmised. Kui nõutud keeleoskustase (vähemalt B2) jääb saavutamata kasvõi ühes osaoskuses, väljastatakse eksaminandile tõend positiivselt sooritatud osaoskuste tulemustega (*Bescheinigung*).

Õppeaastal 2016/2017 osales Saksa II astme keelediplomi eksamil kokku 73 eksaminandi, ehk siis lausa ligi 20 eksaminandi vähem, kui eelmisel aastal. Eksaminandide seas oli 28 noormeest ja 45 tütarlast, kellest 27 saavutas B2-taseme ning 33 C1-taseme. 11 õpilast ei saavutanud eksamil taset (vt. joonis 2).

Tulemuste jaotus sugude lõikes

Joonis 2. Eksami tulemuste jaotus sugude lõikes.

Esindatud olid üheteistkümne kooli eksaminandid. Kõige rohkem eksaminande (26) oli Kadrioru Saksa Gümnaasiumist, mis on siiski oluline langus võrreldes eelmise aastaga, mil KSG oli esindatud 44 eksaminandiga. Järgnesid Tallinna Saksa Gümnaasium (16) ning Viljandi Gümnaasium (6). Ka Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasiumist oli sel aastal eelmise aasta kümne eksaminandi asemel vaid neli. (vt tabel 1).

Eksaminandide arvude langust võib mõneti selgitada asjaoluga, et õpilased on gümnaasiumisse õppinud asunud koolidesse, mis ei kuulu Saksa Välismaise Koolihariduse (ZfA) partnervõrgustikku ehk kus ei ole võimalik sooritada DSD-eksameid. Samuti tehakse palju DSD-eksameid põhikoolis, mistõttu mitmed õpilased gümnaasiumis teiste keelte kasuks otsustada võivad.

Tabel 1. Eksaminandide jaotus koolide lõikes

	Arv
Hugo Treffneri Gümnaasium	4
Kadrioru Saksa Gümnaasium	26
Loo Keskkool	2
Miina Härma Gümnaasium	5
Rocca al Mare Kool	2
Tallinna 53. Keskkool	5
Tallinna Saksa Gümnaasium	16

Tallinna Õismäe Gümnaasium	2
Tamsalu Gümnaasium	1
Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasium	4
Viljandi Gümnaasium	6
Kokku	73

Lisaks Saksa II astme keelediplomi eksamil osalenutele osales 2017. aastal lausa 203 eksaminandi Saksamaa LV Välismaise Koolivõrgukeskuse ja Eesti keelediplomikoolide koostöös läbi viidud Saksa I astme keelediplomi eksamil, mis mõõdab keeleoskust üle kahe taseme – A2/B1.

Ülevaade *Goethe Zertifikat B1* eksami tulemustest

Goethe Instituudi välja töötatud *Goethe Zertifikat B1* eksamit on saksa keele riigieksamina võimalik sooritada alates 2013. aastast (tollal katseksam paralleelselt Eestis välja töötatud saksa keele riigieksamiga) ning see mõõdab EN keeleoskustaset B1. Eksami sihtrühm on suhtlusläve tasemel täiskasvanud õppija, kes on soovitatavalt vähemalt 16-aastane ning õppinud saksa keelt võõrkeelena. B1-tasemele jõudmiseks peaks õppur Goethe Instituudi kodulehe andmetel sõltuvalt eelteadmistest ja õpitingimustest läbima 350-650 akadeemilist tundi saksa keele õpet. Riigieksamina sooritavad antud eksami valdavalt gümnaasiumilõpetajad (sh mittestatsionaarses õppevormis õppijad), harvadel juhtudel ka 11. klassi õpilased. Eksamid viiakse läbi tsentraliseeritult enamasti Tallinnas, Tartus ja Narvas.

Goethe Zertifikat B1 puhul on tegemist mooduleksamiga, mis koosneb neljast eraldiseisvast osaoskusest: lugemine, kuulamine, kirjutamine ja rääkimine. Iga mooduli eest on võimalik saada kuni 100 punkti, eksami kogutulemust ei esitata. Moodul loetakse sooritatuks, kui on saadud vähemalt 60 punkti (60%) maksimaalselt võimalikest punktidest. Sel juhul väljastatakse eksaminandile vastav keeleoskustunnistus (*Goethe Zertifikat B1*), millele kantakse tulemus punktidenä ja tunnistuse tagaküljele ka sõnalisel vormis hinnang (väga hea, hea, rahuldav, piisav). Kui nõutud keeleoskus jääb saavutamata, väljastatakse eksaminandile tõend eksamil osalemise ja saavutatud tulemuse kohta

(Teilnahmebestätigung). Tunnistused või tõendid väljastatakse Goethe Instituudi poolt iga mooduli kohta eraldi.

2017. a osales *Goethe Zertifikat B1* eksami 62 eksaminandi 26st erinevast koolist. 62st eksaminandist moodustasid suurema osa taaskord neid: 43 neitut ning vastavalt 19 noormeest. Kõige rohkem eksaminande oli Tallinna 53. Keskkoolist (7), Narva Täiskasvanute Koolist (7) ning Kohtla-Järve Ahtme Gümnaasiumist (5). Ülejäänud koolid olid esindatud nelja või vähema eksaminandiga (vt tabel 2).

Võrreldes eelneva aastaga on eksaminandide arv mõnevõrra kasvanud. 2016. a osales eksamil 57 eksaminandi 22st üldhariduskoolist.

Tabel 2. Eksaminandide jaotus koolide lõikes

Kool	N
Audentese Spordigümnaasium	2
Elva Gümnaasium	1
Haapsalu Täiskasvanute Gümnaasium	2
Hiiumaa Gümnaasium	1
Jõgevamaa Gümnaasium	4
Kohtla-Järve Ahtme Gümnaasium	5
Narva Kesklinna Gümnaasium	2
Narva Kreenholmi Gümnaasium	4
Narva Soldino Gümnaasium	1
Narva Täiskasvanute Kool	7
Paide Täiskasvanute Keskkool	1
Pärnu Koidula Gümnaasium	3
Rakvere Reaalgümnaasium	1
Rapla Täiskasvanute Gümnaasium	1
Tallinna 53. Keskkool	7
Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasium	3
Tallinna Linnamäe Vene Lütseum	4
Tallinna Reaalkool	1
Tartu Annelinna Gümnaasium	1
Tartu Tamme Gümnaasium	1

Tartu Täiskasvanute Gümnaasium	4
Tarvastu Gümnaasium	2
Vana-Kalamaja Täiskasvanute Gümnaasium	3
Vastseliina Gümnaasium	1
Viimsi Keskkool	1
Võru Täiskasvanute Gümnaasium	2

Kahjuks ei saavutanud sel aastal rekordarv eksaminande B1-taseme eksamil vajalikku 60%. 62st eksaminandist sai keelediplomi vaid 28, nendest 7 noormeest ning 21 tütarlast. Ühe põhjusena võib kindlasti välja tuua õpilaste motivatsiooni puudumise eksamil, mis võib olla tingitud 1% reeglist, vastavalt millele on võimalik kool lõpetada saavutades sellel konkreetsel eksamil vaid 4 punkti. Samuti on võõrkeele eksami valik kohustuslik ning eksami valivad ka õpilased, kes seda enne seaduse muutmist võib-olla teinud ei oleks. (vt tabel 3)

Maakondade lõikes on võimalik teha järeldusi vaid suuremate osalejaarvudega maakondades. Harjumaal osales eksamil 18 eksaminandi ning nendest saavutas vajaliku 60% vaid kaheksa õpilast. Ida-Virumaal osales 19 eksaminandi, kellest sai keelediplomi vaid kolm õpilast. Tartu maakonnas osales 7 eksaminandi, kellest samuti kolm saavutas vähemalt 60% punktidest. Teistes maakondades osales 1-4 eksaminandi, seega suuri järeldusi teha ei ole võimalik.

Harjumaa ja Ida-Virumaa puhul on kahetsusväärne ka asjaolu, et paljud eksaminandid tulid eksamile teadmata, milline on üldse eksami ülesehitus ning oskamata oma keelelisi võimeid hinnata. Just nende kahe maakonna puhul oli kõige rohkem märgata ka ebamotiveeritud eksaminande, kes ei soovinud isegi osaleda kõikidesksamiosades ning teavitasid eksaminaatoreid asjaolust, et tulid vaid 1% punktidest saama, et kool lõpetada.

Enne 1-punkti reeglit valisid saksa keele eksami üldjuhul õpilased, kes olid keelt kas esimese või teise võõrkeelena koolis õppinud ning kes teadsid, et on vastaval tasemel. Uue süsteemiga seisame silmitsi aga olukorraga, kus osad eksaminandid ei oska kohati suulisel eksamil vastata isegi üldistele küsimustele nagu vanus, elukoht, kool või nimi isegi kui õppekava järgi peaksid nad olema saksa keelt A- või B-keelena õppinud. Seega võib nii mõnegi eksaminandi puhul tähendada tõsisid probleeme keeleõppes.

Tabel 3. Eksaminandide jaotus punktide lõikes

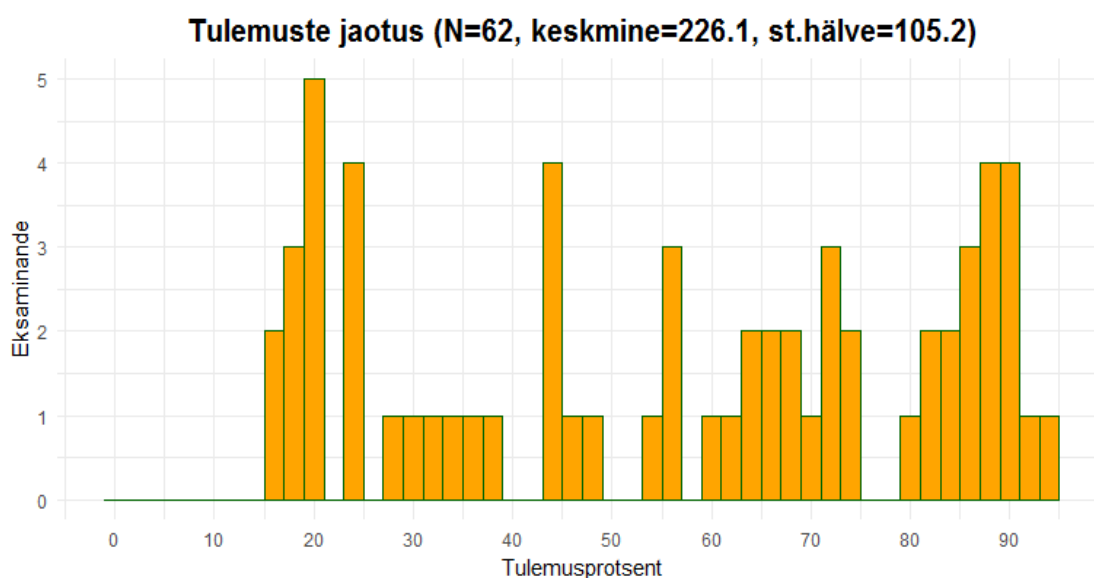
Grupp	M	N	Kokku
0-9	0	0	0
10-19	2	3	5
20-29	5	5	10
30-39	2	3	5
40-49	2	4	6
50-59	1	3	4
60-69	2	7	9
70-79	0	5	5
80-89	5	10	15
90-100	0	3	3
Kokku	19	43	62

Kõige tugevamad olid eksaminandid lugemisosas, millele järgnes kuulamisosa. Kuigi oli ka tublisid eksaminande, kes saavutasid maksimumi või sellele lähedasi punkte, oli nii kirjutamis- kui ka rääkimisosas eksaminande, kes saavutasid 0 punkti. Kirjutamisosas kirjutati sellistel juhtudel ümber vaid töökäsk, mille eest punkte loomulikult ei jagatud. Üldiselt jäävad kõik keskmised punktid peale lugemise alla vajaliku 60% (vt. Tabel 4).

Tabel 4. Eksaminandide tulemused osaoskustes

	N	Max võimalik	Keskm	Keskm %	Min	Max
Lugemine	62	100	60.6	61	27	100
Kuulamine	62	100	58.3	58	20	97
Kirjutamine	62	100	54.7	55	0	100
Rääkimine	62	100	52.5	52	0	97
Kogu eksam	62	400	226.1	57	67	377

Joonis 3. Eksami tulemuste jaotus.

Võrreldes erinevate osaoskuste keskmisi sooritusprotsente nelja aasta lõikes, mil antud eksamit on saksa keele riigieksamina läbi viidud, on viimase kolme aasta tulemused oluliselt ebaühtlasemad kui katseeksami aastal 2013. Kuna 2013. a võisid õpilased juhul, kui nad ei olnud rahul oma rahvusvaheliselt tunnustatud eksami tulemusega, ikkagi veel sooritada riigieksami, siis võib eeldada, et 2013. a Goethe eksamite statistika aluseks oli homogensem väga hea keeleoskusega kontingent, mida peegeldavad ka ühtlaselt kõrged tulemused erinevate osaoskuste lõikes.

Alates 2014. a on eksaminandide kontingent oluliselt kirjum. Kui 2014. a joonistusid selgelt välja nõrgemad tulemused produktiivsetes osaoskustes, siis 2015. a osutus küll endiselt madalaimaks kirjutamise keskmine tulemus, kuid pea samal tasemel olid ka rääkimise ja lugemise keskmised tulemused. 2017. aastal valmistas eksaminandidele suurimaid probleeme üle mitme aasta taaskord suuline osa (vt tabel 5).

Tabel 5. Goethe-Zertifikat B1 taseme eksami tulemused osaoskuste lõikes 2013–2017

Osaoskus	Keskmine sooritusprotsent 2013	Keskmine sooritusprotsent 2014	Keskmine sooritusprotsent 2015	Keskmine sooritusprotsent 2016	Keskmine sooritusprotsent 2017
Lugemine	83,8	61	55	66	61
Kuulamine	82,9	56,7	58	64	58
Kirjutamine	84,9	47,8	52	55	55
Rääkimine	85,2	51,4	55	60	52

Ülevaade *Goethe Zertifikat B2* eksami tulemustest

Goethe Instituudi välja töötatud *Goethe Zertifikat B2* eksamit on saksa keele riigieksamina võimalik sooritada alates 2013. aastast (tollal katseksam paralleelselt Eestis välja töötatud saksa keele riigieksamiga) ning see mõõdab EN keeleoskustaset B2. Eksami sihtrühm on edasijõudnu tasemel täiskasvanud õppija, kes on soovitatavalt vähemalt 16-aastane ning õppinud saksa keelt võõrkeelena. B2 tasemele jõudmiseks peaks õppur Goethe Instituudi kodulehe andmetel sõltuvalt eelteadmistest ja õpitingimustest läbi 600 kuni 800 akadeemilist tundi saksa keele õpet. Saksa keele riigieksamina sooritavad antud eksami valdavalt gümnaasiumilõpetajad (sh mittestatsionaarses õppevormis õppijad), harvadel juhtudel ka 11. klassi õpilased või varem lõpetanud. Eksamid viiakse läbi tsentraliseeritud Tallinnas, Tartus ja Narvas.

Goethe Zertifikat B2 eksam koosneb neljast võrdse kaaluga osast, millest igaüks annab 25% eksami kogutulemusest: lugemine, kuulamine, kirjutamine ja rääkimine. Eksam loetakse sooritatuks, kui kirjalikul eksamil, st lugemises, kuulamises ja kirjutamises, saadakse kokku vähemalt 60% maksimaalselt võimalikest punktidest ehk 45 punkti 75-st, ning suulises osas vähemalt 15 punkti 25-st. Neil juhtudel väljastatakse eksaminandile vastav keeleoskustunnistus (*Goethe Zertifikat B2*), millele kantakse iga osaoskuse punktid ja punktide kogusumma, samuti sõnalises vormis lõpphinnang (*väga hea, hea, rahuldav, piisav*). Kui nõutud keeleoskustase jääb saavutamata, väljastatakse eksaminandile tõend eksamil osalemise ja saavutatud tulemuste kohta (*Teilnahmebestätigung*).

2017. a osales *Goethe Zertifikat B2* eksamil 34 eksaminandi 22-st erinevast üldhariduskoolist. Enim eksaminande oli Tartu Jaan Poska Gümnaasiumist (6) ning Tallinna 53. Keskkoolist (4) ning Tartu Täiskasvanute Gümnaasiumist (4), ülejäänud koolis olid esindatud ühe kuni kolme eksaminandiga. (vt tabel 6)

Tabel 6. Eksaminandide jaotus koolide lõikes

Kool	N
EBS Gümnaasium	1
Elva Gümnaasium	1
G. Otsa nim Tallinna Muusikakool	3

Haabersti Vene Gümnaasium	1
Jõhvi Gümnaasium	1
Kohtla-Järve Ahtme Gümnaasium	1
Läänemaa Ühisgümnaasium	1
Narva Eesti Gümnaasium	1
Nõo Realgümnaasium	1
Pärnu Koidula Gümnaasium	1
Rakvere Gümnaasium	1
Tallinna 53. Keskkool	4
Tallinna Euroopa Kool	1
Tallinna Humanitaargümnaasium	2
Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasium	1
Tallinna Muusikakeskkool	1
Tallinna Õismäe Vene Lütseum	1
Tartu Jaan Poska Gümnaasium	6
Tartu Täiskasvanute Gümnaasium	1
Valga Gümnaasium	2
Kokku	34

Erinevalt B1-taseme eksamist võib arvata, et eksaminandid on B2-taseme eksamit valides teadlikumad, mida näitab ka suhteliselt kõrge sooritusprotsent. Vaid viis eksaminandi ei saavutanud vajalikku taset ning lausa 14 eksaminandi saavutas üle 70 punkti. (vt tabel 7)

Tabel 7. Eksaminandide jaotus punktide lõikes

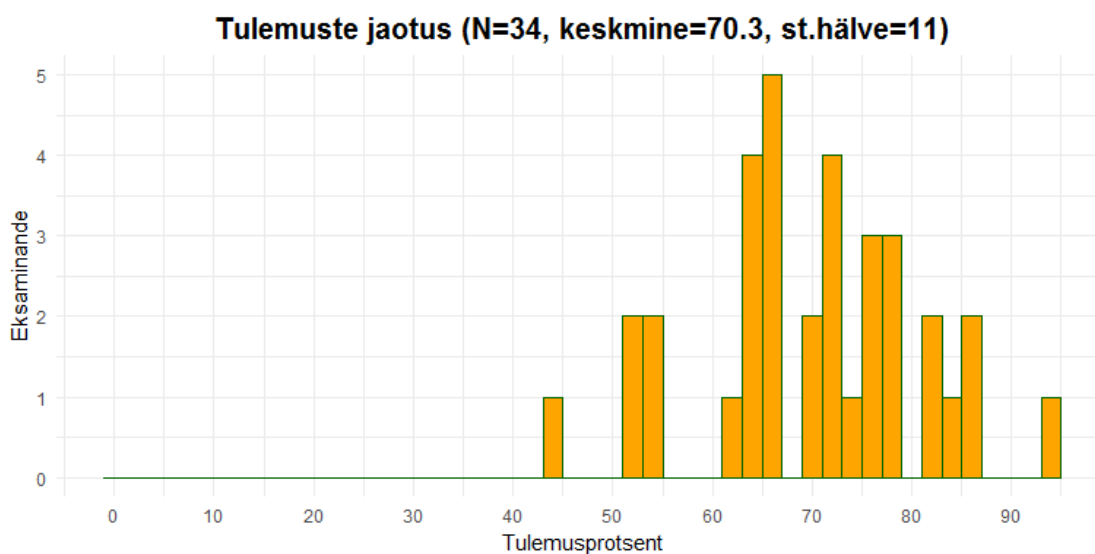
Grupp	M	N	Kokku
0-9	0	0	0
10-19	0	0	0
20-29	0	0	0
30-39	0	0	0
40-49	0	1	1
50-59	1	3	4

60-69	3	7	10
70-79	4	9	13
80-89	1	4	5
90-100	0	1	1
Kokku	9	25	34

Samuti ilmusid kõik eksaminandid kõikidele osaoskustele ning mitte üheski moodulis ei jäänud kellegi tulemuseks 0 punkti. Kogu eksami kõrgeim tulemus oli 95,5 punkti ning madalaim 49,5 punkti. (vt tabel 8)

Tabel 8. Eksaminandide tulemused osaoskustes

	N	Max võimalik	Keskm	Keskm %	Min	Max
Lugemine	34	25	15.4	62	9.0	22.0
Kuulamine	34	25	17.9	72	7.0	25.0
Kirjutamine	34	25	16.3	65	11.0	23.5
Rääkimine	34	25	20.7	83	15.0	25.0
Kogu eksam	34	100	70.3	70	44.5	94.0

Joonis 4. Eksami tulemuste jaotus.

Võrreldes eelneva aastaga on osaoskuste keskmine sooritusprotsent mõnevõrra madalam, kuid siiski kõrgem 2014. aasta sooritustest. (vt tabel 9) 2015. a oli eksamil osalenute kontingent võrreldes ülejäänud aastatega oluliselt tugevam.

Sarnaselt eelmise aastaga eristub teiste osaoskuste tulemustest väga kõrge rääkimise tulemus, kuid vahed rääkimise ja teiste osaoskuste tulemuste vahel on pisut väiksemad. Rääkimisosa sedavõrd kõrge tulemuse kohta võib vaid oletusi teha. Tõenäoliselt olid rääkimisülesanded antud kontingendile väga kerged, mis aga hea keeleoskusega inimeste korral ei ole üllatav. Kuivõrd keelt õpetatakse kommunikatiivsest aspektist lähtudes ja suulisel suhtluses toimetulek seatakse tihti õigustatult esikohale, võib see peegelduda ka vastava eksamiosa kõrgetes tulemustes.

Tabel 9. Goethe-Zertifikat B2 taseme eksami tulemused osaoskuste lõikes 2013–2017

Osaoskus	Keskmine sooritusprotsent 2013	Keskmine sooritusprotsent 2014	Keskmine sooritusprotsent 2015	Keskmine sooritusprotsent 2016	Keskmine sooritusprotsent 2017
Lugemine	76	55,7	70	66	62
Kuulamine	75	62,7	80	72	72
Kirjutamine	73,5	42,3	74	67	65
Rääkimine	88,6	81,1	92	84	83

Saksa üldise kõrgkooliküpsuse saksa keele eksam

Saksa üldise kõrgkooliküpsuse saksa keele eksamit tunnustatakse saksa keele riigieksamina alates 2002. aastast. Eksami sihtrühm Eestis on Tallinna Saksa Gümnaasiumi saksakeelse osakonna lõpetajad, kes alates 7. klassist osalevad saksakeelses aineõppes. Sisuliselt on antud saksa keele eksami näol tegemist saksa keele kui emakeele eksamiga, mille taset EN keeleoskustasemetega ei mõõdeta ja mille saksa keelt mitte emakeelena kõneleja suudab positiivselt sooritada vaid väga kõrge keeleoskustaseme korral. Ministri määruse nr 54 põhjal loetakse punktid vahemikus 1–4 vastavaks keeleoskustasemega B2 ja punktid vahemikus 5–15 vastavaks keeleoskustasemega C1. Eksami edukas sooritamine tõendab, et eksaminandil on olemas vajalikud keeleteadmised alustamiseks õpinguid mistahes erialal Saksamaa kõrgkoolides.

2017. a osales antud eksamil 25 õpilast. Keskmiselt said eksaminandid eksamil 7,9 punkti 15 võimalikust. Eksami sooritasid ühtviisi hästi nii meessoost kui naissoost eksaminandid, kuigi naissoost eksaminandide keskmine tulemus oli meessoost eksaminandidest veidi kõrgem – vastavalt 8,9 ja 6,4 punkti. 25st eksaminandist saavutas kaks õpilast taseme B2 ja 23 õpilast taseme C1.

Kokkuvõte

2017. aastal oli gümnaasiumilõpetajal võimalik saksa keele riigieksam asendada nelja erineva rahvusvaheliselt tunnustatud eksamiga, lisaks võis esitada juba sooritatud eksami kohta keeleoskustunnistuse. Seda võimalust kasutas 2017. a 11 keeleõppijat, mida on võrreldes eelise aastaga taaskord mõnevõrra rohkem.

Oluliselt on tõusnud Saksa II astme keeleeksami tegijate arv – võrreldes eelneva aastaga on muutus lausa 32 eksaminandi. Mõnevõrra vähenenud on aga Goethe eksaminandide arvud – *Goethe Zertifikat B1* eksamil kuue eksaminandi võrra ning *Goethe Zertifikat B2* eksamil kahe eksaminandi võrra. Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksami tegijate arv on jäänud suhteliselt stabiilseks ning sel aastal sooritas seda eksamit üks eksaminand rohkem kui eelmisel aastal.

Erinevate eksamite lõikes olid tulemused väga erinevad. Saksa II astme keelediplomi eksami ja Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksami tulemused olid oodatult kõrged, sest neid eksameid pääsevad sooritama vaid teatud tingimustele vastavate koolide (sh saksa keele süvaõppega koolide ja klasside) õpilased. Antud eksaminandide hulgas oli ka suur hulk õpilasi, kes sooritas 2015. a edukalt mitu võõrkeeleeksamit (ennekõike kombinatsioonis saksa keel ja inglise keel).

Goethe Instituudi eksamite taseme valiku ja tulemuste põhjal võib oletada, et nii 2017. a eksaminandid kui ka nendeksamivalikut suunanud inimesed on olnud teadlikumad nii oma/enda õpilaste keeleoskuse tasemest kui ka eksami formaadist ja nõuetest. Eriti kehtib see kõrgema taseme eksami *Goethe Zertifikat B2* taseme eksami valinute kohta, millest annab tunnistust oluliselt suurem tasemele jõudnute osakaal kui ka hüpeksamisoorituste kvaliteedis. Paraku mõjutab antud eksamite, ennekõike *Goethe Zertifikat B1* taseme eksami tulemusi jätkuvalt asjaolu, et tingituna võõrkeele riigieksami kohustuslikkusest osaleb sellel eksamil ka väga

madala keeleoskusega eksaminande, kelle eesmärk ei ole rahvusvaheline keeleoskustunnistus, vaid pelgalt kooli lõpetamine ehk nõutud 1%.

Erinevatel eksamitel osaoskuste tulemusi võrreldes võib väita, et levinud arusaam sellest, et erilist tähelepanu vajab just produktiivsete osaoskuste, eriti kirjutamisoskuse arendamine, ei pea alati paika. Mitme eksami tulemused osutavad vajadusele tegeleda võrdväärset ja eesmärgistatult kõigi nelja osaoskuse arendamisega, mis on keeleõppimise seisukohalt ka kõige loomulikum.

Kokkuvõtlikult võib 2017. a saksa keele rahvusvaheliselt tunnustatud eksamite sessiooni lugeda kordaläinuks. Võimalus valida erinevate rahvusvaheliselt tunnustatud eksamite vahel ning omandada rahvusvaheliselt kehtiv keeleoskustunnistus on huvi saksa keele eksami vastu tõstnud. Eksaminande lisandub koolidest, kelle õpilastel eelnevalt rahvusvaheliselt tunnustatud keeleeksamil osalemise võimalus puudus. Samuti lasevad nüüdseks juba paariaastane kogemus ainult rahvusvaheliselt tunnustatud eksamitega riigieksamite süsteemis ning toimunud teavitusseminarid õpetajatele eksamiteks tõhusamalt valmistuda.